

Helsingin Kirjamessut verkossa: tärpit äidinkielen ja kirjallisuuden opettajille

Torstai 22.10.

Töölö

- 12.00–12.30 Kirjakallio: Pimeä peili ja muita urbaaneja kauhutarinoita ja Kuolleiden kirja - Paluu Uhriniituntakaiseen
 - Kirjailijat Mikko Toiviainen (Pimeä peili ja muita kauhutarinoita) ja Magdalena Hai (Paluu Uhriniituntakaiseen) keskustelevat uutuusteostensa ohella moderneista kauhutarinoista ja kauhun kirjoittamisesta. Haastattelijoina Kallion lukiolaiset.
 - **Avainsanat:** kirjoittaminen, kauhu, nuortenkirjallisuus
- 13.00–13.30 Kirjakallio: Inspiskalenteri 2 ja Luova kirjani
 - Suosikitubettajat Miisa Rotola-Pukkila (Inspiskalenteri 2) ja Nelli Orell (Luova Kirjani) keskustelevat luovuudesta ja inspiraatiosta. Haastattelijoina Kallion lukiolaiset.
 - **Avainsanat:** tubettajat, luovuus
- 13.30–14.00 Kirjakallio: Ihana tyttö ja Sen pituinen se
 - Elina Kilkun (Ihana tyttö) ja Janne Saarakkalan (Sen pituinen se) uutuusteoksia yhdistää paitsi kielletyt tunteet ja intohimo, myös teatterimaailma ja erilaiset valtasuhteet. Keskustelua kielletystä rakkaudesta, vapaudesta ja kasvamisesta. Haastattelijoina Kallion lukiolaiset.
 - **Avainsanat:** nuortenkirjallisuus
- 16.30–17.00 Homo Fennicus
 - Mistä suomalaiset tulevat? Minne suomensukuisten kansojen juuret ulottuvat? Mitä kieli, geenit ja arkeologia kertovat itämerensuomalaisten historiasta? Virolaisen arkeologian professorin Valter Langin käänteentekevä uutuuskirja Homo Fennicus johdattaa lukijan suomalaisten alkukodin jäljille. Teos herätti suurta huomiota ilmestyessään Virossa vuonna 2018. Yhden alkukodin sijaan Lang löytää esihistoriasta monia itämerensuomalaisten kulttuurien ja yhteisöjen syntysijoja. Mukaansatempaava teos perustuu genetiikan, kielitieteen ja arkeologian uusimpiin tutkimustuloksiin. Tarton yliopiston arkeologian professoria haastattelee Helsingin yliopiston itämerensuomalaisten kielten professori Riho Grünthal.
 - **Avainsanat:** kielitiede, itämerensuomalaiset kielet, kulttuuri
- 17.00–17.30 Vaihtoehtoisia tulevaisuuksia – mitä kaikkea on tulevaisuudentutkimus?
 - Heikkoja signaaleja ja megatrendejä. Onko tulevaisuus ennustettavissa? Miten tulevaisuutta voi tutkia? Millainen on tulevaisuutemme? Tulevaisuudentutkimuksesta keskustelevat tulevaisuudentutkija ja tietokirjailija Elina Hiltunen, emeritaprofessori Sirkka Heinonen sekä tulevaisuuden- ja historian tutkija Otto Tähkääpää. Juontajana toimittaja ja tietokirjailija Heikki Aittokoski.
 - **Avainsanat:** tulevaisuudentutkimus

- 18.00–18.30 Kuvan kirjoittaminen – fokuksessa nykykomedia
 - Paneelissa keskustellaan nykykomedian käsikirjoittamisesta. Saako millekään enää nauraa? Voiko komedia olla samaan aikaan hauskaa ja tiedostavaa? Onko twitter pilannut komedian kirjoittamisen? Aiheesta keskustelemassa käsikirjoittajat Pekko Pesonen, Jenni Toivoniemi ja Niklas Lindgren. Keskustelun moderoi käsikirjoittaja Anna Brotkin.
 - **Avainsanat:** käsikirjoittaminen, komedia
- 19.00–19.30 Teknologia, pelit, tekoäly – ja runous
 - Keskustelussa Virpi Vairisen ja V.S. Luoma-ahon uudet kokoelmat Kaikki tapahtuu niin paljon sekä Safar. Teknologian merkityksestä nykyrunoudelle keskustelemassa myös Mikael Brygger ja Matti Kangaskoski. Yhteistyössä Poesia, DI-KI-hanke ja Nuoren Voiman Liitto.
 - **Avainsanat:** runous, teknologia, tekoäly
- 19.30–20.00 Luonto, ympäristö, ilmasto, meri
 - Luonnon ja ympäristön teemoja käsitteleviä runojaan lukevat Silja Järventausta, Sini Silveri ja Laura Tressel. Mukana teokset Ympäristön avajaiset, Titaanidisko ja Hengitys. Yhteistyössä Teos, Poesia, WSOY ja Nuoren Voiman Liitto.
 - **Avainsanat:** runous, luonto, ympäristö

Senaatintori

- 10.30–11.00 Kertomuksen vaarat
 - Aina on kerrottu tarinoita, mutta sosiaalisen median aikakaudella puhutaan jo tarinataloudesta. Itkettävillä ja inspiroivilla kokemustarinoilla myydään mitä vain suklaasta herätysliikkeisiin. Kertomuksen vaarat – kriittisiä ääniä tarinataloudessa avaa tarinallisuuden ongelmia ja koluaa sen syövereitä bisneksessä, mediassa, kulttuurissa ja muussa julkisuudessa. Kirja haastaa aikaamme määrittävän tarinankerronnan ihannoinnin ja nakertaa sitä kirpeällä kertomuskritiikillä.
 - **Avainsanat:** tarinallisuus, kriittinen lukutaito, mediakasvatus
- 15.30–16.00 Helsingin Sanomat: Historian jännät naiset – Merirosvoja, meedioita, varkaita ja vakoojaprinsessoja
 - Mitä yhteistä on tekoparrassa pelanneella baseball-tähdellä, kolumbialaisella huumepomolla, Yhdysvaltain sisällissodan sankarilla ja japanilaisella samurai-soturilla? He olivat kaikki naisia. Maria Pettersson tutustuttaa meidät voimainaisiin, jotka ovat jättäneet jälkensä historiaan, mutta joista harva on kuullut. Uskomattomien, kauheiden, törkeiden ja sankarillisten naisten tarinat hykerryttävät ja ällistyttävät.
 - **Avainsanat:** historialliset henkilöt

Perjantai 23.10.

Töölö

- 12.00–12.30 Kirjakallio: Unienpunoja ja Kesämyrsky

- Elina Rouhiainen (Unienpunoja) ja Siiri Enoranta (Kesämyrsky) ovat arvostettuja ja palkittuja nuortenkirjailijoilta, joiden teoksia yhdistää paitsi omanlaisensa maailmat myös rivien väliin kirjoitetut tärkeät yhteiskunnalliset teemat. Miten kirjailijat rakentavat teoksensa ja miten käsikirjoitukset syntyvät? Mikä on fantasian ja yleisesti fiktion kirjoittamisen rooli, kun otetaan kantaa yhteiskunnallisiin aiheisiin? Haastattelijoina Kallion lukiolaiset.
- **Avainsanat:** nuortenkirjallisuus, yhteiskunnallisuus, kirjoittaminen
- 12.30–13.00 Kirjakallio: Vadim
 - Nuorella suomalaisnaisella on Pietarissa työharjoittelupaikka, vuokra-asunto pääkadun varrella ja videokamera. Eräänä päivänä hän tapaa taidenäyttelyn avajaisissa nahkatakkisen miehen, joka vaikuttaa piinatulta kuin Nuoren kapinallisen James Dean. Vadimista tulee naisen muusa, kuvaamisen ja intohimojen kohde, jonka vieraus pelottaa, mutta samalla kiihottaa. Epävakaata suhdetta värittävät suuret tunteet, väkivalta, vallankäyttö ja molempia painava menneisyyden taakka. Suorasukainen esikoisromaani kuvaa vuosituhaten vaihteen Pietaria, sen taiteilijapiirejä ja rosoisia ihmiskohtaloita. Se on sukellus kuumeiseen nuoruuteen, nuoren naisen kasvuun taiteilijaksi ja tuhoisan ihmissuhteen valtapeliin, jota ilmankaan ei voi olla.
 - **Avainsanat:** esikoisromaani, Venäjä
- 17.00–17.30 Mistä kieli meihin tulee?
 - Ihmisellä on kyky ymmärtää erilaisia ilmeitä, eleitä, ääniä, puhetilanteita ja painotuksia eri tasoilla. Inhimillisen kielen erityisyys ei ole pelkästään ajattelussa tai kielessä – vaan toiminnassa ja sen jatkuvassa muutoksessa, evoluutiossa. Kirjassa väitetään, että todisteita synnynnäisestä ja kaikille ihmisille yleisestä kieliopista ei ole.
 - **Avainsanat:** kieli, vuorovaikutus
- 18.00–18.30 Elämän tarkoitus - Suuntana merkityksellinen elämä
 - Moderni elämäntapa hukkaa elämän tarkoituksen. Elämän päämääräksi tarjotut materialismi, menestys ja onnen tavoittelu eivät useinkaan riitä. Filosofi-tutkija Frank Martela tarjoaa neljä polkua, joita kulkemalla voimme kulttuuritaustasta, uskonnosta ja muista taustatekijöistä riippumatta löytää tien tyydyttävämpään, merkityksellisempään elämään.
 - **Avainsanat:** merkityksellisyys, elämän tarkoitus

Senaatintori

- 15.00–15.30 Suomi
 - Juha Hurmeen Suomi on Finlandia-palkitun Niemen jatko-osa, jossa on päästy Snellmanin maailmaan. Mieleen kimara aatteiden virtailuja, historiallisia huvivilejä ja kaanoniin sopimattomia ääniä sekoilee suuriruhtinaskunnassa, jossa metsät ryskyvät ja muutamalla ukolla on hillitön hinku olla itsenäinen ja rikas kansakunta. Tässä kulttuurishistoriallisessa katsauksessa esiin nousevat niin unohdetut kirjailijat kuin Kalevala ja ekologinen näkemys luonnosta ja metsästä.
 - **Avainsanat:** suomalaisuus, satiiri, kansallinen identiteetti

- 16.00–16.30 Helsingin Sanomat: Kansalliskirjailija
 - Kun Karo Hämäläinen metsästää totuutta Väinö Linnasta, kaikkein tavanomaisimmat keinot eivät riitä. Koska Kansalliskirjailija on romaani Linnasta, se on romaani myös Suomesta ja kirjailijuudesta. On se silti hauskakkin teos. Nämä ovat toki suuria tavoitteita romaanille. Mutta eivät sellaiset Linnaakaan pysäyttäneet.
 - **Avainsanat:** kirjailijuus, Väinö Linna

Lauantai 24.10.

Töölö

- 10.30–11.00 Tulevaisuuden kirjallisuus
 - Millaista kirjallisuus on tulevaisuudessa? Miten kehittyvä teknologia ja muuttuva maailma vaikuttavat siihen, miten ja mitä luemme? Entä miten kirjat kirjoitetaan, onko tulevaisuuden klassikkoromaanien takana tekoäly? Millainen kirjallisuus on eettisesti ja ekologisesti kestävää myös tulevaisuudessa? Suvi Auvisen johdolla keskustelemassa Henri Hyppönen (Luomiskertomus – Matkalla luovuuden tulevaisuuteen), Olavi Koistinen (Motivaatiojänis) ja Pontus Purokuru (Mikä liberalismia vaivaa?).
 - **Avainsanat:** lukeminen, kirjallisuuden tulevaisuus
- 11.00–11.30 Tulevaisuus äänessä – äänikirjojen nousu ja tulevaisuus
 - Äänikirjojen suosion kasvulle ei näy näy loppua. Mutta miten ääniformaatti vaikuttaa tapaamme kirjoittaa, kustantaa ja kuluttaa kirjallisuutta? Tyhmistyykö kirjallisuus tai löytääkö ääni sille täysin uusia yleisöjä? Miltä tulevaisuuden kirja voisi kuulostaa? Paneelikeskustelussa futuristi Perttu Pölönen, kirjailija JP Koskinen, Tammen ja WSOY:n toimitusjohtaja Timo Julkunen ja Storytelin kustannuspäällikkö Mirka Vesala. Keskustelun juontaa Maria Veitola.
 - **Avainsanat:** äänikirjat, kirjallisuuden ja lukemisen tulevaisuus
- 11.30–12.00 Ääni tarinalle – kertomuksia äänikirjan lukijan työstä
 - Äänikirjojen kasvavan suosion myötä hyviä lukijoita tarvitaan nyt enemmän kuin koskaan. Ketkä äänikirjoja lukevat, millaista lukijan työ on ja mitä se vaatii? Suomalaisten suosikkiäännet Jukka Pitkänen, Krista Putkonen-Örn ja Pirjo Heikkilä kertovat äänikirjan lukijan työstä. Haastattelijana Hanna Walldén.
 - **Avainsanat:** äänikirjat

Sunnuntai 25.10.

Töölö

- 11.00–11.30 Suomen Kirjailijaliitto esittää: Sensuroitu! Mistä kirjailija vaikenee?
 - Mistä kirjailijat olisivat halunneet kirjoittaa, mutta jättivät kirjoittamatta? Millaista kirjaa kirjailijat eivät koskaan kirjoittaisi? Onko kirjallisuudessa vielä kiellettyjä aiheita? Arto Lappi haastattelee Essi Tammimaata ja Heikki Kännöä.
 - **Avainsanat:** sensuuri, kirjoittaminen
- 12.30–13.00 Suomen Kirjailijaliitto esittää: Kuka puhuu nyt?

- Kirjallisuuden luonteeseen kuuluu äänten moninaisuus ja toisaalta niiden kyseenalaistaminen. Disinformaation aikakaudella tarve samaan on kasvanut myös tosielämässä. Voiko kertojaan luottaa? Faktan ja fiktion rajankäynnistä keskustelevat Jaakko Yli-Juonikas ja Eeva Rohas, haastattelijana Riikka Ala-Harja.
- **Avainsanat:** moniäänisyys, faktan ja fiktion suhde
- 16.00–16.30 Tytöt – Suomalaisen tasa-arvon perusteet
 - Palkittujen toimittajien teos on kertomus maasta, jossa ei enää voi olla liian nuori tai liian nainen tärkeisiin tehtäviin. Kirja kuljettaa lukijansa halki Suomen 1900-luvun historian ja punoo sen lomaan tositarinat naisista, jotka ovat antaneet kasvot suomalaiselle yhteiskunnalle kansainvälisestikin.
 - **Avainsanat:** tasa-arvo
- 17.00–17.30 Minja Koskela & Elina Tuomi: Toisin tehty
 - Peruskoulu on Suomen suurin tasa-arvoteko mutta tasa-arvo ei tule itsestään, vaan sitä pitää vaalia. Ajankohtaiseen tutkimukseen nojaten ja omaan opettajakokemukseen perustuen Koskela ja Tuomi hahmottelevat tulevaisuuden koulua, jossa on tilaa kaikille.
 - **Avainsanat:** peruskoulu, tasa-arvo

Senaatintori

- 10.30–11.00 Metoo ja BLM, miten muutokset näkyvät kirjallisuudessa?
 - Ja tulisiko niiden näkyä? Miten isot yhteiskunnalliset liikkeet vaikuttavat kirjallisuuden rakenteisiin, kirjailijoihin ja tarinoihin? Minkälaista kirjallisuus on Metoon ja Black lives matter -liikkeen jälkeisessä ajassa?
 - **Avainsanat:** kirjallisuuden rakenteet, yhteiskunnalliset ilmiöt
- 16.00–16.30 Luomiskertomus – Matkalla luovuuden tulevaisuuteen
 - Ennen idean toteuttaminen vaati aikaa ja vaivaa, mutta digitalisoituvassa maailmassa sen, minkä voi ajatella, voi myös luoda ja saada viiveettä muiden nähtäville. Lisäksi luovalle kentälle astuu ihmisen rinnalle uusi toimija, tekoäly, joka kiihdyttää nopeutta entisestään. Mitä tämä tarkoittaa tulevaisuuden luovan ihmisen kannalta? Henri Hyppönen esittelee luovan työn ja ajattelun mullistavia teknologisia läpimurtoja ja etsii ihmisen luovuudelle uutta suuntaa.
 - **Avainsanat:** luovuus, digitalisaatio, tekoäly

Esplanadi

- 11.30–12.00 Se tapahtui meille – Isän ja tyttären matka inkerinsuomalaisuuteen
 - Paluumuuttajina Suomeen 1990-luvulla tulleet Santeri ja Lea Pakkanen havahtuivat siihen, että inkerinsuomalaisten historia on vaikenemisen historiaa. Tarve tietää omien sukulaisten kohtaloista johti pitkälle matkalle. Yhden suvun kautta, tutkimustietoon ja arkistomateriaaleihin nojautuen, hahmottuu kuva tuntemattomaksi jääneestä vähemmistöstä. Meeri Koutaniemen valokuvat kuvallitteessa täydentävät teosta, joka pohtii vähemmistöjen osaa. Keiden historiaa kirjoitetaan ja muistetaan?
 - **Avainsanat:** sukukielet, inkerinsuomalaiset, vähemmistöt

- 15.00–15.30 Tulevaisuuden lukujärjestys
 - Työkalut tulevaisuuden menestyjille. Digitalisoituvassa maailmassa kannattaa kehittää inhimillisiä taitoja, kuten mielikuvitusta, luovuutta ja empatiaa. Ne erottavat meidät koneista ja tekevät meistä paitsi korvaamattomia myös onnellisempia.
 - **Avainsanat:** empatia, luovuus, tulevaisuuden taidot